

Öppet brev till Region Stockholms kulturnämnd och kulturförvaltning

Strax före jul nåddes vi på SUB – Riksförbundet För Subkultur av beskedet att vår medlemsförening Klubb Död återigen fått avslag från Region Stockholm på sin ansökan om verksamhetsbidrag.

Klubb Död är en av Sveriges viktigaste arrangörer inom sitt fält. De har under många års verksamhet kommit att bli en mycket uppskattad nod för alternativa subkulturella uttryck i huvudstadsregionen. De har erfarenheterna och spetskunskaperna för att möjliggöra högkvalitativa, normbrytande kulturupplevelser och konstnärliga uttryck med omisskännlig kvalitet, som publiken ytterst sällan kan uppleva någon annanstans.

Vi förs påstå att en aktör som Klubb Död är en unik tillgång för kulturlivet i Stockholmsregionen och i hela Sverige. Klubb Död är själva kvintessensen av det som uttrycks i de nationella kulturpolitiska målen om kulturen som en dynamisk, utmanande och obunden kraft samt utgör en självklar del i att låta kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet prägla samhällslivet för medborgarna i regionen. Det här är något som regionen som hyser Sveriges huvudstad borde vara stolta över och vårda.

När Klubb Död, mitt i pandemin, inför verksamhetsåret 2022 ansökte om 50 000 kr i verksamhetsbidrag från Region Stockholm fick de avslag. Region Stockholm delade totalt ut 66 135 000 kr i verksamhetsbidrag för verksamhetsåret 2022, vilket 90 av totalt 123 sökande får dela på. Det borde betyda ett genomsnittligt stöd om ca 735 000 kr till de sökande som beviljats stöd. Så enkel ser verkligheten emellertid inte ut. I verkligheten mottar en enskild aktör 14 700 000 kr, eller ca 22 % av det totala stödet.

I allmänhet domineras stödmottagarnas uttryck av traditionell och väl etablerad musik, teater och dans. Ser vi till musikområdet, till vilket regionen riktar ca 30 % av stödet, dominerar orkestermusiken tydligt. Även jazzgenren sticker ut. Ser vi däremot till stöd som riktas till det som i sådana här sammanhang brukar buntas ihop som ”pop och rock” så blir det en betydligt dystrare läsning. Inte ens inom ett så brett begrepp ser vi några betydande stödmottagare.

Klubb Död får kalla handen av Region Stockholm. Av tio ansökningar på regional nivå under åtta år har Klubb Död fått ett enda bifall och det om en tämligen blygsam summa. Det är heller inga stora belopp som Klubb Död sökt i verksamhetsbidrag för 2022. Av de totalt 66 135 000 kr som Region Stockholm valde att bevilja i verksamhetsstöd motsvarar de 50 000 kr som Klubb Död ansökte om ca 0,08 %. Ni läste rätt; inte ens en promille.

Hur kommer det sig att Region Stockholm inte ens kan bevilja en ansökan om vad som i sammanhanget får ses som rena växel pengar, till en verksamhet som med sin kvalitet och mångfald länge har berikat regionens kulturliv? Klubb Död fyller en funktion för livemusiken men de är inte en aktör som verkar inom kommersiellt gångbara genrer, snarare tvärtom. Klubb Död utgör en av få arrangörer i Skandinavien som erbjuder en scen för utövare inom det alternativa subkulturella fältet. Klubb Död är normbrytande – de är nyskapande, de utmanar.

Vi menar att det saknas kunskap hos regionen om kulturlivets verkliga bredd och förutsättningar. Även i den mån som ”pop och rock” stöttas av regionen så ger detta ingen som helst garanti för att regionen tar ett ansvar för normbrytande kulturuttryck. Just begreppet ”pop och rock” används ofta mycket slarvigt i kulturpolitiska sammanhang, där man buntar

ihop allt från arenarock till små klubbar, allt från schlager och visrock till hip-hop och death metal. Man blandar även samman allt från multinationella bolag till små, ideella arrangörer. Till det läggs en föreställning om att allt det här alltid är kommersiellt gångbart och därmed – genom marknadens magiska, osynliga hand – självfinansierande.

Vi kan upplysa Region Stockholm om att alternativa subkulturella genrer som goth, synth, neofolk, darkwave, postpunk och industrial mycket sällan är särskilt heta på den kommersiella marknaden. Vidare kan vi upplysa om att en logisk konsekvens härav är att dessa smala genrer har ett begränsat och specialintresserat publikunderlag. Icke desto mindre talar vi om ett kulturarv med snart femtioåriga anor som har haft en enorm påverkan på stora delar av dagens kulturuttryck och som fortsätter att utmana och utvecklas. Den rent konstnärliga kvaliteten inom dessa genrer skiljer sig heller inte från kulturpolitiskt mer etablerade genrer. Behöver vi påminna om att vi talar om ofta normbrytande och nyskapande kultur?

Klubb Död är ett av fästena för just sådan normbrytande och nyskapande kultur – att som region underlåta att identifiera en sådan aktör som mycket betydelsefull ur ett kulturpolitiskt perspektiv vittnar om såväl en flagrant okunskap om fältet, som en nonchalans mot de nationella kulturpolitiska målen.

Efter att ha granskat Region Stockholms bidragsgivning vågar vi påstå att viktningen mot etablerade och traditionella kulturuttryck i verksamhetsbidraget är mycket tydlig. Regionen månar om det som är bekant och om det man känner igen. Det behöver inte vara fel per se, all kultur är lika viktig! Vi ser dock en mycket oroande trend i avsaknaden av det som inte är etablerat, traditionellt eller institutionaliserat. Detta blir ännu tydligare när vi inte bara tittar på vilka som beviljats stöd, utan på de aktörer som sökt men fått avslag. Vår granskning visar att ungefär hälften av dessa aktörer uttryckligen har en inriktning som är normbrytande, nyskapande eller gränsöverskridande, eller på liknande sätt utmanar den kulturpolitiska hegemonin. Det här blir extra viktigt när vi talar om den typ av stöd som är långsiktiga, då dessa signalerar vad regionen anser är viktigt att värna och prioritera.

Som riksförbund ser vi tyvärr ett mönster i situationen som råder. Region Stockholm agerar på samma sätt som majoriteten av Sveriges regioner när det gäller bidragsfördelning till normbrytande uttryck som t.ex. alternativa subkulturer utgör. Vad gäller just alternativa subkulturer så har de i allmänhet varit konsekvent förbisedda och underfinansierade i decennier. Det finns emellertid positiva undantag, som exempelvis Region Gävleborgs satsningar på att stötta arrangörer av denna art, men överlag saknas kunskapen eller viljan att inkludera sådant som inte är traditionellt och etablerat i kulturpolitiken.

Det finns alltså all anledning att i allmänhet se över förutsättningarna för normbrytande och nyskapande kultur och när hela kulturlivet nu, som bekant, befinner sig i kris till följd av den rådande pandemin så kan en mindre summa, som händelsevis t.ex. 50 000 kr, vara helt avgörande för om en aktör ska klara sig eller inte. För att inte tala om värdet som en sådan signal skulle skicka. Vi vågar påstå att 50 000 kr är mer avgörande hos en mindre aktör än hos någon av de aktörer som under decennier har haft – och även väntas fortsätta erhålla – miljonstöd. I ett läge där alla arrangörer går på knäna drar det ett löjets skimmer över Region Stockholm att inte ens under pandemin kunna tänka sig att omprioritera några få promille i bidragsgivningen.

Vi uppmanar därför Region Stockholm, som faktiskt har en särställning i förhållande till kultursamverkansmodellen, att tänka om, att öka sin kunskap, att bredda sin utblick, att våga ändra invanda mönster och att bli en ledstjärna för de nationella kulturpolitiska målen om en mångfald av uttryck!

Andreas Wandegren, förbundsordförande SUB – Riksförbundet För Subkultur

Klubb Död